Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE,
predstavljeni 27. aprila 2023 [1]

Zadeva C-655/21

Kazenski postopek
zoper
G. ST. T,
ob udeležbi
Rayonna prokuratura Burgas, TO Nesebar

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Rayonen sad Nesebar (okrajno sodišče v Nesebarju, Bolgarija))

„Predhodno odločanje – Uveljavljanje pravic intelektualne lastnine – Sporazum TRIPS – Kazenske sankcije za kršitev znamke – Uporaba Listine – Načeli zakonitosti in sorazmernosti kaznivih dejanj in kazni“

1. Rayonen sad-Nesebar (okrajno sodišče v Nesebarju, Bolgarija) v zadevi, ki je predmet teh sklepnih predlogov, Sodišču postavlja štiri vprašanja za predhodno odločanje, pri čemer se prvi dve nanašata na razlago Direktive 2004/48,[2] drugi dve pa na razlago člena 49 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina). Ta vprašanja se postavljajo v okviru kazenskega postopka zoper osebo G. ST. T., ki se ji očita več kaznivih dejanj na področju kršitve znamk.

I. Pravni okvir

A. Pravo Unije

2. Predložitveno sodišče v zvez s primarnim pravom navaja, da je člen 49 Listine upošteven z vidika zakonitosti in sorazmernosti kaznivih dejanj in kazni iz odstavka 1 oziroma 3 navedenega člena. To sodišče se v zvezi z Direktivo 2004/48 sklicuje na uvodni izjavi 26 in 28 ter na člen 13 te direktive, ki se nanašajo na odškodnino za škodo, nastalo zaradi kršitev pravic intelektualne lastnine. Zaradi jedrnatosti teh sklepnih predlogov na tem mestu zgolj napotujem na ustrezne določbe, medtem ko bom vsebino upoštevnih določb po potrebi navedel v nadaljevanju.

[1] Jezik izvirnika: italijanščina.

[2] Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 2, str. 32).

B. Bolgarsko pravo

3. V predlogu za sprejetje predhodne odločbe so navedeni členi 13, 119 in 127 Zakon za markite i geografskite oznacheniya (zakon o znamkah in geografskih označbah, v nadaljevanju: ZMGO) ter členi 13, 76b in 81 Zakon za markite i geografskite oznacheniya (zakon o znamkah in geografskih označbah, razveljavljen, v veljavi 22. junija 2016, v nadaljevanju: ZMGO iz leta 2016). Natančneje, člen 127(1) ZMGO in člen 81(1) ZMGO iz leta 2016 določata, da se osebi, ki v gospodarskem prometu brez soglasja imetnika registrirane znamke uporablja proizvode ali storitve, označene z znakom, ki je enak ali podoben registrirani znamki, naloži upravna sankcija.

4. Predložitveno sodišče napotuje tudi na člene 55, 66 in 172b Nakazatelen kodeks (kazenski zakonik, v nadaljevanju: NK) ter člene od 84 do 88 in 247c Nakazatelno-protsesualen kodeks (zakon o kazenskem postopku, v nadaljevanju: NPK). Za obravnavano zadevo je upošteven zlasti člen 172b NK, katerega besedilo, ki ga je treba na tem mestu navesti, določa:

„1. Kdor v gospodarskem prometu brez privolitve imetnika izključne pravice uporablja znamko, model, rastlinsko sorto ali živalsko vrsto, ki so predmet te izključne pravice, ali uporablja geografsko označbo ali njeno imitacijo brez pravne podlage, se kaznuje s kaznijo zapora do pet let in denarno kaznijo do 5000 bolgarskih levov (BGN).

2. Če se kaznivo dejanje iz odstavka 1 stori večkrat ali zaradi njega nastanejo znatne škodljive posledice, se to kaznuje s kaznijo zapora od pet do osem let in denarno kaznijo od 5000 BGN do 8000 BGN.

3. Predmet kaznivega dejanja se ne glede na to, v čigavi lasti je, zapleni in uniči.“

II. Postopek v glavni stvari in postopek pred Sodiščem

5. Obdolženka G. ST. T. je samostojna podjetnica, ki se ji očita, da je leta 2016 storila več kaznivih dejanj, povezanih s kršitvami pravic iz registriranih znamk, ker je brez soglasja imetnikov zadevnih pravic ponujala v prodajo oblačila, na katerih so bili prikazani znaki, podobni registriranim znamkam, pri čemer je bila skupna vrednost originalnih oblačil ocenjena na 1.404.590 BGN, skupna vrednost ponaredkov pa na 80.201 BGN. Zadevni izdelki, ki so bili odvzeti v poslovnem prostoru, v katerem so se ponujali v prodajo, so bili zaplenjeni in nato uničeni.

6. Predložitveno sodišče na prvem mestu poudarja, da je Republika Bolgarija v okviru polja proste presoje, ki ga ima na podlagi uvodne izjave 28 Direktive 2004/48, uvedla kaznivi dejanji iz člena 172b(1) in (2) NK, ki dopolnjujeta prekršek, kot je bil določen v členu 81(1) ZMGO iz leta 2016. To sodišče v bistvu ugotavlja, da je treba za to, da bi bil izpolnjen zakonski dejanski stan kaznivega dejanja iz člena 172b(2) NK, opraviti presojo obsega škode, ki je nastala imetniku pravice. V nacionalni sodni praksi naj bi se zato uporabljala domneva, ki v Direktivi 2004/48 ni predvidena in v skladu s katero naj bi škoda, nastala zaradi tega kaznivega dejanja, ustrezala protivrednosti maloprodajnih cen zakonito proizvedenega blaga, ki je enako ali podobno ponarejenemu blagu. Ocena take škode pa naj ne bi vključevala niti izgubljenega dobička niti nepremoženjske škode. Predložitveno sodišče se v teh okoliščinah sprašuje, ali je bolgarska zakonodaja združljiva z Direktivo 2004/48.

7. Predložitveno sodišče, ki je ugotovilo, da kaznivo dejanje iz člena 172b NK in prekršek iz ZMGO spadata na področje uporabe prava Unije, saj gre za določbi o sankcijah, ki se uporabljata za pravna razmerja, urejena v pravu Unije, se na drugem mestu sprašuje, ali je bolgarska zakonodaja, v skladu s katero je mogoče isto ravnanje uvrstiti tako v dejanski stan prekrška kot v dejanski stan kaznivega dejanja, ne da bi določala kakršno koli jasno in natančno razlikovalno merilo, združljiva s členom 49(1) Listine.

8. Nazadnje, predložitveno sodišče se sprašuje, ali je kazen zapora, kot je določena v členu 172b(2) NK, s posebej visoko spodnjo mejo razpona kazni in tudi z najvišjo kaznijo, ki je prav tako ni mogoče opredeliti kot nizko, v skladu z načelom sorazmernosti iz člena 49(3) Listine, tudi glede na to, da so možnosti za znižanje kazni v konkretnih primerih izjemno omejene.

9. V teh okoliščinah je Rayonen sad Nesebar (okrajno sodišče v Nesebarju) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali sta zakonodaja in sodna praksa, v skladu s katerima je škoda, ki jo utrpi imetnik pravice, zakonski znak kaznivih dejanj na podlagi člena 172b(1) in (2) NK, v skladu z določbami, uvedenimi z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004, ki se nanašajo na škodo, ki nastane zaradi nezakonitega izvrševanja pravic intelektualne lastnine?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali je avtomatska domneva za ugotovitev škode – v višini vrednosti blaga, ki se ponuja v prodajo, izračunane na podlagi maloprodajnih cen zakonito proizvedenega blaga – v skladu z določbami Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004?

3. Ali je zakonodaja, v kateri ni razmejitve med prekrškom (člen 127(1) veljavnega ZMGO in člen 81(1) ZMGO, ki je veljal leta 2016), kaznivim dejanjem na podlagi člena 172b(1) NK in, če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, kaznivim dejanjem na podlagi člena 172b(2) NK, združljiva z načelom zakonitosti kaznivih dejanj, določenim v členu 49 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah?

4. Ali sta kazni, določeni v členu 172b(2) NK (kazen zapora od pet do osem let in denarna kazen v višini od 5000 BGN do 8000 BGN), v skladu z načelom iz člena 49(3) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (kazen ne sme biti nesorazmerna s kaznivim dejanjem)?“

10. Republika Avstrija in Evropska komisija sta v skladu s členom 23 Statuta Sodišča predložili pisni stališči. Sodišče je v okviru ukrepov procesnega vodstva zadevnima strankama na podlagi navedenega člena 23 postavilo nekatera vprašanja za pisni odgovor, ki so se nanašala na člena 49 in 51 Listine. Republika Avstrija in Komisija sta se odzvali na ta ukrep.

11. V skladu z zahtevo Sodišča bom v teh sklepnih predlogih obravnaval le tretje in četrto vprašanje za predhodno odločanje.

III. Analiza

A. Pristojnost Sodišča: uvodne ugotovitve

12. Pristojnost Sodišča, da odgovori na tretje in četrto vprašanje za predhodno odločanje, je odvisna od tega, ali se v postopku v glavni stvari uporablja Listina. Možnost uporabe Listine pa je odvisna od tega, ali je bolgarski zakonodajalec v skladu s členom 51(1) Listine, ki omejuje njeno področje uporabe, pri določitvi sankcij iz člena 172a NK izvajal pravo Unije. Odgovor na to vprašanje bi bil zagotovo pritrdilen, če bi se ugotovilo, tako kot ugotavlja predložitveno sodišče, da je člen 172a NK kazenskopravna določba, ki je bila sprejeta v okviru prenosa Direktive 2004/48 v bolgarsko pravo. Sodišče bo moralo o tem odločiti v okviru odgovora na prvi dve vprašanji za predhodno odločanje.

13. V teh sklepnih predlogih, v katerih ti vprašanji, kot je bilo že navedeno, nista obravnavani, se bom osredotočil na preučitev možnosti uporabe Listine z drugega zornega kota, pri čemer bom izhajal iz predpostavke, da bo Sodišče odločilo, da kazenskopravne določbe, v zvezi s katerimi predložitveno sodišče predlaga, naj se presodi, ali so združljive z Direktivo 2004/48, ne spadajo na področje uporabe te direktive. Natančneje, v nadaljevanju bom preučil, ali lahko uporaba Listine in posledično tudi pristojnost Sodišča, da odgovori na ti vprašanji, izhajata iz okoliščine, da je zadevna nacionalna zakonodaja namenjena izvajanju zaveze, prevzeta v okviru mednarodnega sporazuma, ki ga je sklenila Unija.

1. Uporaba Listine v primeru, v katerem države članice izvajajo obveznosti Unije po mednarodnem pravu

14. Člen 51(1) Listine določa, da se določbe Listine za države članice uporabljajo samo, ko te izvajajo pravo Unije. V skladu s členom 51(2) Listine se področje uporabe prava Unije ne razširja preko pristojnosti Unije, Listina pa ne ustvarja nikakršnih novih pristojnosti ali nalog Unije niti ne spreminja pristojnosti in nalog, opredeljenih v Pogodbah.

15. Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da se temeljne pravice, ki so zagotovljene z Listino, uporabljajo v vseh okoliščinah, ki jih ureja pravo Unije, ni pa jih mogoče uporabiti zunaj takih okoliščin.[3] Te pravice je torej treba spoštovati med drugim takrat, kadar nacionalna ureditev spada na področje uporabe tega prava.[4] V takem primeru mora Sodišče, ki mu je predložen predlog za sprejetje predhodne odločbe, podati vse elemente razlage, ki jih nacionalno sodišče potrebuje za presojo skladnosti te ureditve s temeljnimi pravicami, katerih spoštovanje zagotavlja.[5]

16. Kot je generalni pravobranilec H. Saugmandsgaard Øe poudaril v sklepnih predlogih v zadevi Komisija/Madžarska (Užitek na kmetijskih zemljiščih),[6] iz sodne prakse Sodišča izhaja, da se lahko položaji, v katerih so države članice zavezane s temeljnimi pravicami, priznanimi v pravnem redu Unije, razdelijo v – najmanj – dve kategoriji.

[3] Glej sodbo z dne 5. maja 2022, BPC Lux 2 in drugi (C-83/20, EU:C:2022:346, točka 26).

[4] Glej sodbo z dne 21. maja 2019, Komisija/Madžarska (Užitek na kmetijskih zemljiščih) (C-235/17, EU:C:2019:432, točka 63 in navedena sodna praksa).

[5] Glej sodbo z dne 5. maja 2022, BPC Lux 2 in drugi (C-83/20, EU:C:2022:346, točka 26).

[6] C-235/17, EU:C:2018:971, točka 71 in naslednje.

17. Te temeljne pravice po eni strani zavezujejo države članice, kadar *izvajajo* predpise Unije, ne glede na to, ali ti predpisi izhajajo iz Pogodbe,[7] uredb,[8] direktiv,[9] okvirnih sklepov[10] ali netipičnih aktov, katerih pravna podlaga temelji na predpisih Unije.[11]

18. Po drugi strani pa se temeljne pravice, priznane v pravnem redu Unije, uporabljajo, kadar država članica z nacionalno ureditvijo *odstopa* od prava Unije in se v zagovor te ureditve sklicuje na utemeljitev, priznano s tem pravom. Sodišče je v zvezi s tem pojasnilo, pri čemer se je oprlo na ugotovitve iz sodbe ERT,[12] ki jo je izdalo pred začetkom veljavnosti Listine, da je treba sklicevanje države članice na izjeme, ki jih določa pravo Unije, za utemeljitev omejevanja temeljne svoboščine, ki jo zagotavlja Pogodba, šteti za „izvajanje prava Unije“ v smislu člena 51(1) Listine, tudi če zadevna ureditev sama po sebi ni namenjena izvajanju določbe prava Unije.[13]

19. Vendar navedena dihotomija ne velja za vse položaje, v katerih se uporablja Listina. To je jasno razvidno že iz sodbe z dne 26. februarja 2013, Åkerberg Fransson.[14] V tej sodbi je bilo ugotovljeno, da zadevni nacionalni ukrepi, ki so določali naložitev davčnih glob in uvedbo kazenskega pregona za sankcioniranje goljufij na področju DDV, ne spadajo prav v nobeno od navedenih kategorij. Sodišče je kljub temu ugotovilo, da ti ukrepi pomenijo izvajanje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine, pri čemer je poudarilo, da so bili namenjeni sankcioniranju kršitev določb direktiv Unije na področju DDV in posledično izpolnjevanju obveznosti, ki jo Pogodba nalaga državam članicam, v skladu s katerimi morajo te učinkovito sankcionirati ravnanja, ki škodijo finančnim interesom Unije.

20. Nabor položajev, ki spadajo na področje uporabe prava Unije in so podlaga za uporabo Listine, je torej širši in ni jasno ali izčrpno opredeljen. Ta nabor praviloma vključuje vse položaje, v katerih pravo Unije državam članicam nalaga posebne obveznosti ali v katerih se uporablja posamezna določba prava Unije. Merila, ki omogočajo konkretno presojo, ali gre za položaj, v katerem se „izvaja pravo Unije“ v smislu člena 51(1) Listine, so prav tako nejasna. Sodišče je pojasnilo, da je treba v ta namen med drugim preveriti, ali je cilj zadevnega nacionalnega ukrepa „izvajanje določbe prava Unije, kakšna je narava [tega ukrepa] in ali ta [ukrep] sledi tudi drugim ciljem poleg tistih, ki jih zajema pravo Unije, tudi če lahko posredno vpliva na zadnje, ter ali obstaja posebna ureditev prava Unije na tem področju ali taka, da lahko nanj vpliva“.[15] Kljub tej nejasnosti pa je cilj presoje jasen, in sicer zagotoviti, da se temeljne pravice, določene v Listini, izvajajo v vseh primerih, v katerih se uporablja pravo Unije. Sodišče je namreč v točki 21 sodbe Åkerberg Fransson potrdilo, da „ne morejo obstajati primeri, v katerih nacionalna ureditev spada na področje uporabe prava Unije, ne da bi se uporabljale temeljne pravice [, ki jih zagotavlja Listina]“.

7 Glej sodbo z dne 5. decembra 2017, M. A. S. in M. B. (C-42/17, EU:C:2017:936).

8 Glej sodbo z dne 24. marca 1994, Bostock (C-2/92, EU:C:1994:116).

9 Glej sodbo z dne 10. julija 2003, Booker Aqustom in Hydro Seafood (C-20/00 in C-64/00, EU:C:2003:397).

10 Glej sodbo z dne 5. aprila 2016, Aranyosi in Căldăraru (C-404/15 in C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

11 Glej sodbo z dne 5. maja 2022, BPC Lux 2 in drugi (C-83/20, EU:C:2022:346).

12 Glej sodbo z dne 18. junija 1991, ERT (C-260/89, EU:C:1991:254).

13 Glej v tem smislu sodbo z dne 21. maja 2019, Komisija/Madžarska (Užitek na kmetijskih zemljiščih) (C-235/17, EU:C:2019:432, točka 65 in navedena sodna praksa). V navedeni zadevi je šlo za tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti, v kateri je Komisija Sodišču prvič predlagala, naj ugotovi samostojno kršitev določbe Listine, ki jo je zagrešila zadevna država članica. Izpodbijana madžarska ureditev je pomenila omejitev prostega pretoka kapitala, pri čemer se je Madžarska v utemeljitev te omejitve sklicevala na obstoj nujnih razlogov v splošnem interesu in na razloge iz člena 65 PDEU. Sodišče je menilo, da je treba združljivost te ureditve s pravom Unije v teh okoliščinah presojati tako glede na *izjeme, določene v Pogodbi* in sodni praksi Sodišča, kot tudi glede na *temeljne pravice, ki jih zagotavlja Listina*, zato se je odločilo, da bo ločene očitke, ki jih je navedla Komisija, obravnavalo skupaj. Ugotavljam, da je generalni pravobranilec H. Saugmandsgaard Øe v sklepnih predlogih, ki jih je predstavil v tej zadevi (C-235/17, EU:C:2018:971), Sodišču predlagal, naj zavrne očitek Komisije, ki je temeljil samo na Listini.

14 C-617/10, EU:C:2013:105 (v nadaljevanju: sodba Åkerberg Fransson).

15 Glej sodbo z dne 5. maja 2022, BPC Lux 2 in drugi (C-83/20, EU:C:2022:346, točka 27).

21. Sodišče je v nedavni sodbi z dne 6. oktobra 2020, Komisija/Madžarska (Visokošolsko izobraževanje),[16] v zvezi s katero je odločalo v velikem senatu, navedeni sodni praksi dodalo pomemben element. Zadeva, v kateri je bila izdana navedena sodba, se je nanašala na postopek zaradi neizpolnitve obveznosti, v katerem je Komisija Madžarski poleg kršitve člena XVII Splošnega sporazuma o trgovini s storitvami (v nadaljevanju: GATS)[17] in neizpolnitve obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 16 Direktive 2006/123,[18] očitala tudi ločeno in samostojno kršitev členov 13, 14 (3) in 16 Listine, ki urejajo akademsko svobodo, svobodo ustanavljanja izobraževalnih zavodov in svobodo gospodarske pobude.[19]

22. Sodišče je v navedeni sodbi naprej opozorilo na ustaljeno sodno prakso, v skladu s katero velja, da je mednarodni sporazum, ki ga sklene Unija, od začetka njegove veljavnosti sestavni del njenega prava.[20] V nadaljevanju pa je navedlo, da je Sporazum GATS del Sporazuma o ustanovitvi STO, ki ga je Unija podpisala in nato odobrila 22. decembra 1994,[21] kar posledično pomeni, da je tudi del prava Unije[22]. V točki 213 je zato ugotovilo, da „je treba za države članice, kadar izpolnjujejo obveznosti, ki izhajajo iz tega sporazuma, […] šteti, da izvajajo pravo Unije v smislu člena 51(1) Listine“.

23. Sodišče se sicer ni sklicevalo na starejšo sodno prakso, vendar iz sistematike navedene sodbe izhaja, da je logika, na kateri temelji ta ugotovitev, enaka logiki, na katero sem opozoril v točkah 19 in 20 teh sklepnih predlogov.[23] V skladu s to logiko je uporaba temeljnih pravic, ki jih zagotavlja Listina, upravičena v primeru, kakršen je naveden v točki 213 sodbe Komisija/Madžarska, saj države članice pri izpolnjevanju zavez, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb, ki jih sklene Unija, izvajajo predpise, ki so sestavni del prava Unije, in ravnajo „kot zastopnice“ Unije, kar pomeni, da se z uporabo Listine zagotavlja, da države članice ne kršijo temeljnih pravic Unije, kadar delujejo kot njene „zastopnice“[24]. Po drugi strani pa obveznost držav članic, da izvajajo sporazume, ki jih sklene Unija, izhaja iz Pogodbe, ki v členu 216(2) PDEU določa, da so taki sporazumi za države članice zavezujoči.

24. Ugotovitev, do katere je Sodišče prišlo v točki 213 sodbe Komisija/Madžarska, je torej po analogiji mogoče uporabiti v precej širokem naboru primerov, ki presega meje posamezne zadeve, katere del je. Menim namreč, da iz okvira zadeve, v kateri je bila izdana navedena sodba, zlasti pa iz dejstva, da se je ta nanašala na neizpolnitev obveznosti iz sporazuma, ki ga je sklenila Unija, ni mogoče sklepati, da je Sodišče nameravalo to ugotovitev omejiti le na primere, v katerih bi bilo mogoče na podlagi zadevnega nacionalnega ukrepa uveljavljati mednarodno odgovornost Unije. Menim, da tako ozki razlagi nasprotujeta tako besedilo navedene točke kot tudi

16 C-66/18, EU:C:2020:792 (v nadaljevanju: sodba Komisija/Madžarska).

17 Sporazum GATS je naveden v Prilogi 1B k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (STO), ki je bil podpisan 15. aprila 1994 v Marakešu in odobren s Sklepom Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov, doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 80) (v nadaljevanju: Sporazumu o ustanovitvi STO).

18 Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (UL 2006, L 376, str. 36).

19 V skladu z nacionalno zakonodajo, ki jo je izpodbijala Komisija, je bilo izvajanje izobraževalnih storitev na Madžarskem za tuje kreditne institucije s sedežem zunaj Evropskega gospodarskega prostora (EGP) pogojeno s sklenitvijo mednarodnega sporazuma med to državo članico in državo izvora ter z obveznostjo izvajanja visokošolskega izobraževanja v državi izvora.

20 Glej točko 69 sodbe Komisija/Madžarska.

21 Glej Sklep 94/800. Sporazum STO je začel veljati 1. januarja 1995.

22 Glej točki 70 in 71 sodbe Komisija/Madžarska.

23 Glej točko 19 teh sklepnih predlogov. Sodna praksa, ki izhaja iz sodbe ERT, ki spada v drugo od navedenih kategorij (glej točko 20 teh sklepnih predlogov), je namreč izrecno navedena v točki 214 sodbe Komisija/Madžarska, in sicer v podkrepitev ločene utemeljitve za uporabo temeljnih pravic, ki jih zagotavlja Listina, v navedeni zadevi.

24 Glej v tem smislu sklepne predloge generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi Komisija/Madžarska (Visokošolsko izobraževanje) (C-66/18, EU:C:2020:172, točka 128).

predpostavke, iz katerih je bila v tej zadevi izpeljana ugotovitev glede uporabe Listine – to je dejstvo, da je Sporazum GATS del prava Unije – nenazadnje pa tudi logika, ki sem jo predstavil in na kateri temelji taka uporaba Listine.

25. V zvezi s tem ugotavljam, da je Sodišče razlogovanje, podobno temu, ki ga je podalo v sodbi Komisija/Madžarska, uporabilo tudi v sodbi z dne 24. februarja 2022, Agenzia delle Dogane e dei Monopoli in Ministero dell'Economia e delle Finanze,[25] pri čemer se je nanj tokrat oprlo zato, da bi upravičilo uporabo splošnih načel prava Unije. V zadevi, v kateri je bila izdana navedena sodba, je predložitveno sodišče dvomilo v sorazmernost nacionalne ureditve, v skladu s katero je bila v primeru prodaje tobačnih izdelkov mladoletnikom predvidena kumulacija sankcij, in sicer upravne globe in stranske upravne sankcije v obliki začasnega odvzema dovoljenja za obratovanje prodajalne s tobačnimi izdelki. Sodišče je najprej ugotovilo, da se določbe prava Unije, katerih razlago je predlagalo predložitveno sodišče, ne uporabljajo za položaj iz postopka v glavni stvari.[26] V nadaljevanju pa je ob sklicevanju na točko 69 sodbe Komisija/Madžarska in sodno prakso, v skladu s katero velja, da je mednarodni sporazum, ki ga sklene Unija, od začetka njegove veljavnosti sestavni del prava Unije, ugotovilo, da je treba nacionalno določbo, kakršna je bila ta iz postopka v glavni stvari, presojati glede na zahteve iz člena 16 Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) za nadzor nad tobakom, podpisane 21. maja 2003 v Ženevi (v nadaljevanju: Konvencija FCTC),[27] zlasti pa glede na zahteve iz odstavka 1 tega člena, ki določa, da vsaka pogodbenica navedene konvencije sprejme in izvaja „učinkovite zakonske, izvršilne, upravne ali druge ukrepe za prepoved prodaje tobačnih izdelkov osebam, ki niso dopolnile starosti, določene v notranji zakonodaji, ali osemnajst let". Sodišče je nazadnje pojasnilo, da „se mora pri izvajanju Konvencije FCTC, ker je ta sestavni del prava Unije, spoštovati načelo sorazmernosti kot splošno načelo prava Unije".[28] Drugače povedano, Sodišče je priznalo, da izpolnjevanje zavez, ki so jih države članice prevzele na podlagi navedene Konvencije FCTC, pomeni „izvajanje prava Unije", ki lahko privede do uporabe splošnih načel tega prava.

26. Možnost uporabe Listine v položaju iz postopka v glavni stvari je treba zato presojati glede na navedena načela.

2. Uporaba Listine v položaju iz postopka v glavni stvari

27. Predložitveno sodišče je Sodišču predložilo tudi vprašanje glede razlage člena 49 Listine, da bi lahko presodilo, ali so določbe bolgarskega prava, ki predpisujejo sankcije za kršitve registrirane znamke, skladne z navedenim členom. To sodišče izhaja iz predpostavke, da položaj iz postopka v glavni stvari spada na področje uporabe prava Unije, saj se kazniva dejanja iz člena 172b(1) in (2) NK ter prekrški, kakor so opredeljeni v ZMGO in ZMGO iz leta 2016, uporabljajo „za pravna razmerja, ki so urejena v pravu Unije".

[25] C-452/20, EU:C:2022:111 (v nadaljevanju: sodba Agenzia delle dogane e dei monopoli in Ministero dell'Economia e delle Finanze).

[26] Šlo je za člen 5 PEU in člen 23(3) Direktive 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES (UL 2014, L 127, str. 1, in popravek v UL 2015, L 150, str. 24). Sodišče je v zvezi s to direktivo menilo, da z njo niso bili harmonizirani vidiki prodaje tobačnih izdelkov, ki se nanašajo na prodajo teh izdelkov mladoletnikom (glej točke od 24 do 27).

[27] Glej sodbo Agenzia delle dogane e dei monopoli in Ministero dell'Economia e delle Finanze (točke od 19 do 32). Konvencija FCTC je bila v imenu Unije odobrena z Sklepom Sveta 2004/513/ES z dne 2. junija 2004 o imenovanju člana Svetovalnega odbora Agencije za oskrbo Euratom (UL 2004, L 213, str. 8).

[28] Glej točko 33 sodbe Agenzia delle dogane e dei monopoli in Ministero dell'Economia e delle Finanze.

28. V zvezi s tem opozarjam, da je cilj Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine iz Priloge 1C k Sporazumu o ustanovitvi STO (v nadaljevanju: Sporazum TRIPS) med drugim določiti večstranska minimalna pravila za boj proti ponarejanju ter zagotoviti dejansko harmonizacijo ukrepov in postopkov za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine.[29] Člen 61 določa, da „[č]lanice zagotovijo kazenske postopke in kazni, ki se uporabljajo vsaj pri zavestnem ponarejanju znamk […]. Sredstva, ki so na voljo, vključujejo zaporno kazen in/ali denarne kazni, ki so dovolj visoke, da pomenijo odvračanje od takih dejanj, sorazmerno višini kazni za ustrezna kazniva dejanja. V določenih primerih sredstva pomenijo tudi odvzem, zaplembo in uničenje blaga, ki krši pravico intelektualne lastnine […]“. Čeprav se predložitveno sodišče na navedeni sporazum ni sklicevalo, pa ta določa posebne obveznosti v zvezi s kazenskim postopkom in kaznimi. Ta sporazum sicer ne predpisuje določene višine kazni, vendar vseeno zahteva uvedbo določenih vrst kazni. Sklicevanje na kazenske sankcije, ki so v besedilu uvodne izjave 28 Direktive 2004/48 navedene kot „sredstvo za zagotavljanje uveljavitve pravic intelektualne lastnine“, je treba zato razumeti kot posredno napotitev na te obveznosti, na katere pa ta direktiva kljub temu izrecno ne vpliva.[30]

29. Sodišče je v preteklosti že večkrat priznalo, da je Sporazum TRIPS, tako kot velja za Sporazum GATS, sestavni del pravnega reda Unije[31] in da se zato uporablja v okviru tega pravnega reda, čeprav določbe Sporazuma TRIPS nimajo neposrednega učinka in niso take, da bi posameznikom dajale pravice, na katere bi se ti pred sodiščem lahko neposredno sklicevali v skladu s pravom Unije.[32] Navedeni sporazum poleg tega spada v okvir pojma „trgovinski vidiki pravic intelektualne lastnine“ iz člena 207(1) PDEU, kar posledično pomeni, da od začetka veljavnosti PDEU spada v izključno zunanjo pristojnost Unije na področju skupne trgovinske politike.[33]

30. Če se po analogiji uporabi razlogovanje, ki ga je Sodišče podalo v točki 213 sodbe Komisija/Madžarska, se lahko ugotovi, da države članice, ko izpolnjujejo obveznosti, ki jih imajo na podlagi Sporazuma TRIPS, vključno z obveznostmi, ki izhajajo iz člena 61 tega sporazuma, izvajajo pravo Unije v smislu člena 51(1) Listine. Če torej kazniva dejanja iz člena 172b(1) in (2) NK pomenijo izpolnjevanje obveznosti iz člena 61 Sporazuma TRIPS, je jasno, da se Listina uporablja za položaj iz postopka v glavni stvari.

31. To, da so avtorji Pogodb Uniji na kazenskem področju podelili zgolj omejene pristojnosti[34] in da kazenska zakonodaja spada v pristojnosti držav članic,[35] v nasprotju s stališčem, ki ga zagovarja avstrijska vlada, ne nasprotuje navedeni ugotovitvi.

32. Po eni strani namreč iz navedene sodne prakse izhaja, da je treba to pristojnost držav članic izvrševati ob spoštovanju ne le temeljnih svoboščin, ki jih zagotavlja pravo Unije, ampak tudi celotnega prava Unije, zlasti primarnega prava.[36] Zato morajo države članice, tudi kadar delujejo na področjih, ki so v njihovi pristojnosti, vseeno spoštovati obveznosti, ki zanje izhajajo iz prava

[29] Glej v tem smislu sodbo z dne 18. julija 2013, Daiichi Sankyo in Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, točka 58).

[30] Glej člen 2(3)(b).

[31] Glej sodbo z dne 15. marca 2012, SCF Consorzio Fonografici (C-135/10, EU:C:2012:140, točki 39 in 40). Glej tudi sodbo z dne 13. novembra 2018, Levola Hengelo (C-310/17, EU:C:2018:899, točka 39).

[32] Glej sodbo z dne 15. marca 2012, SCF Consorzio Fonografici (C-135/10, EU:C:2012:140, točka 46).

[33] Glej sodbo z dne 18. julija 2013, Daiichi Sankyo in Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, točke od 45 do 60).

[34] Glej sodbo z dne 26. februarja 2019, Rimšēvičs in ECB/Latvija (C-202/18 in C-238/18, EU:C:2019:139, točka 57).

[35] Glej sodbo z dne 17. decembra 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin in drugi (Izročitev Ukrajini) (C-398/19, EU:C:2020:1032, točka 65).

[36] Glej sodbo z dne 26. februarja 2019, Rimšēvičs in ECB/Latvija (C-202/18 in C-238/18, EU:C:2019:139, točka 57).

Unije.[37] Po drugi strani je Sodišče že zdavnaj razsodilo, da zgolj dejstvo, da kazenska zakonodaja, tako kot pravila kazenskega postopka, načeloma ne spada v pristojnost Unije,[38] zakonodajalca Unije ne ovira, da v primeru, v katerem učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazenske sankcije, ki jih uporabljajo pristojni nacionalni organi, pomenijo potreben ukrep za zagotavljanje polnega učinka politike Unije ali pravilnega delovanja notranjega trga, sprejme ukrepe v povezavi s kazenskim pravom držav članic.[39] Ta pristojnost je zdaj izrecno določena v členu 83(2) PDEU. Iz tega izhaja, da je zakonodajalec Unije, če so izpolnjeni pogoji iz navedenih določb, pristojen za sprejetje ukrepov za harmonizacijo na področju kazenskega prava, ki se nanašajo na opredelitev minimalnih pravil pri opredelitvi kaznivih dejanj in sankcij, in ki so potrebni za zagotavljanje polne učinkovitosti pravil, ki jih sprejme na področju varstva intelektualne lastnine, kot ga zagotavlja tudi člen 17(2) Listine. Vendar obseg obveznosti držav članic, ki izhaja iz člena 61 Sporazuma TRIPS, da določijo, da se kazenski postopki in sankcije uporabijo v primerih zavestnega ponarejanja znamk, ne presega pristojnosti iz člena 83(2) PDEU.

33. Seveda drži, kot je poudarila avstrijska vlada, da gre v skladu s členom 4(2)(j) PDEU za deljeno pristojnost Unije in držav članic, ki jo zadnjenavedene na podlagi člena 2(2) PDEU izvajajo „kolikor Unija svoje pristojnosti ne izvaja“. Unija pa za harmonizacijo na področju sankcij in kazenskih postopkov ni sprejela nobenih predpisov, ki bi se uporabljali za kršitev pravic intelektualne lastnine.[40] Avstrijska vlada je ravno tako poudarila, da je Sodišče pojasnilo, da zgolj to, da nacionalni ukrep spada na področje, na katerem ima Unija pristojnosti, tega ukrepa ne umesti na področje uporabe prava Unije in torej ne povzroči uporabe Listine.[41] Nazadnje, iz ustaljene sodne prakse, ki se je izoblikovala na podlagi sodbe z dne 26. oktobra 1982, Kupferberg, na katero se prav tako sklicuje avstrijska vlada, izhaja, da morajo ukrepe, potrebne za izvajanje določb sporazuma, ki ga sklene Unija, bodisi institucije Unije bodisi države članice sprejeti na podlagi obstoječega stanja prava Unije na področjih, na katera se tak sporazum nanaša.[42]

34. Res je sicer, da ostaja Unija na podlagi pristojnosti, ki jih ima na področju notranjega trga, in ob spoštovanju standardov, ki se nanašajo na razpoložljivost, obseg in uporabo pravic intelektualne lastnine in so zajeti v Sporazumu TRIPS, na eni strani v celoti pristojna za sprejemanje zakonodaje glede intelektualne lastnine,[43] na drugi strani pa na področju kazenskega prava na podlagi člena 83(2) PDEU velja, da je ta sporazum zaradi zagotavljanja polne učinkovitosti standardov varstva zadevnih pravic in harmonizacije varstva intelektualne lastnine na svetovni ravni, ki se uresničuje s tem sporazumom,[44] tudi na področju boja proti ponarejanju, načeloma zavezujoč za vse članice STO in je del pravnega reda Unije ne glede na akte, namenjene

[37] Glej v tem smislu sodbo z dne 22. februarja 2022, RS (Učinek sodb ustavnega sodišča) (C-430/21, EU:C:2022:99, točka 38 in navedena sodna praksa).

[38] Glej sodbi z dne 11. novembra 1981, Casati (203/80, EU:C:1981:261, točka 27), in z dne 16. junija 1998, Lemmens (C-226/97, EU:C:1998:296, točka 19).

[39] Glej v tem smislu sodbo z dne 13. septembra 2005, Komisija/Svet (C-176/03, EU:C:2005:542, točka 48), čeprav je Sodišče v sodbi z dne 23. oktobra 2007, Komisija/Svet (C-440/05, EU:C:2007:625, točka 70), izključilo pristojnost Evropske skupnosti glede določitve vrste in višine kazenskih sankcij, ki naj se uporabijo.

[40] Naj spomnim, da je Komisija 12. julija 2005 sprejela predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o kazenskih ukrepih za zagotavljanje uveljavljanja pravic intelektualne lastnine (COM(2005) 276 final), ki je bil spremenjen 26. aprila 2006 (COM(2006) 168, v nadaljevanju: spremenjeni predlog direktive). Ta predlog, ki je prvotno temeljil na členu 95 ES, po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe pa na členu 83(2) PDEU, je bil leta 2010 umaknjen (UL 2010, C 252, str. 7).

[41] Glej sodbo z dne 14. oktobra 2021, INSS (Vdovska pokojnina na podlagi zunajzakonske skupnosti), C-244/20, neobjavljena, EU:C:2021:854, točka 61).

[42] Glej sodbo z dne 26. oktobra 1982, Kupferberg (104/81, EU:C:1982:362, točka 12; v nadaljevanju: sodba Kupferberg).

[43] Glej sodbo z dne 18. julija 2013, Daiichi Sankyo in Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, točka 59).

[44] Glej v tem smislu sodbo z dne 18. julija 2013, Daiichi Sankyo in Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, točka 58).

notranjemu približevanju, kar pomeni, da izpolnjevanje zavez, sprejetih v okviru teh sporazumov, tudi če jih države članice izpolnjujejo v okviru lastnih pristojnosti, spada na področje uporabe prava Unije.

35. Po drugi strani pa je Sodišče že v sodbi Kupferberg potrdilo, da „države članice z zagotavljanjem izpolnjevanja zavez, ki izhajajo iz sporazuma, ki ga sklenejo institucije Skupnosti, izpolnjujejo obveznost, ki jo imajo ne le do zadevne tretje države, ampak tudi in predvsem do Skupnosti, ki je prevzela odgovornost za pravilno izvajanje sporazuma“, pri čemer je izpostavilo „skupnostno naravo“ zadevnih določb sporazuma.[45] Zdi se, da je v točki 213 sodbe Komisija/Madžarska prišlo do nadaljnjega razvoja navedene sodne prakse, ki sicer nedvomno pomeni široko razlago pojma „izvajanje prava Unije“ iz člena 51(1) Listine, vendar vseeno ne presega meja, ki jih določa ta člen. Zato menim, da obsega razlage tega pojma, ki izhaja iz navedene točke, v nasprotju s stališčem avstrijske vlade ni mogoče omejiti le na tiste primere, v katerih gre za izvajanje določb sporazuma, ki spadajo v pristojnost Unije, ki jo ta že izvaja.[46]

36. Poleg tega opozarjam, da je Sodišče v sodbi Komisija/Madžarska na eni strani, na trditev, ki temelji na tem, da Unija ni pristojna na področju visokošolskega izobraževanja, odgovorilo, da zaveze, sprejete v okviru GATS, spadajo pod skupno trgovinsko politiko, čeprav imajo države članice široko pristojnost na področju izobraževanja, zato navedene zaveze, vključno z zavezami, ki se nanašajo na liberalizacijo trgovine z zasebnimi izobraževalnimi storitvami, spadajo v izključno pristojnost Unije.[47] Na drugi strani opozarjam, da je v sodbi Agenzia delle Dogane e dei monopoli in Ministero dell'Economia e delle Finanze ugotovilo, da so zadevne države članice z izvajanjem Konvencije FCTC povzročile uporabo splošnih načel prava Unije, čeprav na ravni Unije ni bilo nobene harmonizacije zakonodaje ne le glede sankcij, ki se uporabljajo, ampak tudi glede kršenih materialnopravnih pravil.[48] V zvezi s tem je treba tudi opozoriti, da so bili drugače kakor v zadevi, v kateri je bila izdana navedena sodba, kazenski postopek zoper G. ST. T. in sankcije, ki so predmet postopka v glavni stvari, namenjeni sankcioniranju kršitev izključnih pravic, pridobljenih z blagovno znamko, katerih področje uporabe je na ravni Unije predmet obsežne harmonizacije in ureditve.[49]

37. Nazadnje, v zvezi z trditvijo avstrijske vlade, ki se nanaša na člen 207(6) PDEU, v skladu s katerim „[i]zvajanje dodeljenih pristojnosti iz tega člena na področju trgovinske politike […] ne povzroči harmonizacije zakonov ali drugih predpisov držav članic, če Pogodbi takšno harmonizacijo izključujeta“, pa je dovolj poudariti, da na eni strani v sodbi Komisija/Madžarska okoliščina, da člen 166(4) PDEU – kar se tiče področja izobraževanja – vsebuje izrecno prepoved harmonizacije, Sodišču ni preprečila ugotovitve, da se Listina uporablja za razloge, navedene v točki 213 te sodbe in da je na drugi strani možnost približevanja zakonov ali drugih predpisov držav članic na področju kazenskega prava, ki je namenjeno zagotavljanju učinkovitega izvajanja politike Unije, kot je bilo že navedeno, izrecno določena v členu 83(2) PDEU.[50]

[45] Glej sodbo Kupferberg (točki 13 in 14).

[46] Poleg tega poudarjam, da bi se, tudi če bi bilo tako, Listina uporabljala na podlagi izvedbenih določb, ki jih je Unija sprejela pri izvajanju svoje notranje pristojnosti.

[47] Glej sodbo Komisija/Madžarska (točka 74). Madžarska se je v okviru te trditve sklicevala na nepristojnost Sodišča za odločanje o zadevni tožbi zaradi neizpolnitve obveznosti.

[48] Kot je bilo že navedeno, je Sodišče v tej sodbi izrecno priznalo, da vidiki, povezani s prodajo tobačnih izdelkov mladoletnikom, niso bili predmet harmonizacije.

[49] Glej Direktivo (EU) 2015/2436 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2015 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami (prenovitev) (UL 2015, L 336, str. 1) in Uredbo (EU) 2017/1001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o blagovni znamki Evropske unije (UL 2017, L 154, str. 1).

[50] V zvezi s tem glej tudi sklepne predloge generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi Komisija/Svet (C 137/12, EU:C:2013:441, točki 66 in 67).

38. Na podlagi vseh navedenih ugotovitev menim, da se Listina uporablja za položaj iz postopka v glavni stvari, če ravnanje, ki je v postopku v glavni stvari opredeljeno kot kaznivo, in sankcije, ki se uporabljajo v zvezi s takim ravnanjem, spadajo na področje uporabe člena 61 Sporazuma TRIPS, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

B. Tretje vprašanje za predhodno odločanje

39. Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem za predhodno odločanje Sodišče v bistvu sprašuje, ali je nacionalna zakonodaja, v skladu s katero je mogoče isto ravnanje opredeliti kot prekršek in kot kaznivo dejanje, ne da bi bila razmejitev med njima jasno določena, obenem pa zadevne osebe ne morejo predvideti posledic takega ravnanja, v nasprotju z načelom zakonitosti v kazenskem pravu iz člena 49(1) Listine.

40. V skladu z ustaljeno sodno prakso se morajo na podlagi načela zakonitosti v kazenskem pravu pri kazenskih določbah spoštovati nekatere zahteve glede dostopnosti in predvidljivosti, tako glede opredelitve kaznivega dejanja kot tudi glede določitve kazni.[51] To načelo se uporablja tudi za kumulacijo upravnih in kazenskih postopkov in sankcij, zato je treba enake zahteve spoštovati tudi v primeru določb, ki dovoljujejo dvakratni pregon.[52] Čeprav načelo zakonitosti v kazenskem pravu zahteva, da morajo biti kazniva dejanja in kazni, s katerimi se ta kazniva dejanja kaznujejo, jasno opredeljena z zakonom, pa je ta pogoj izpolnjen, če lahko posameznik iz besedila zadevne določbe in po potrebi iz razlage te določbe, ki jo poda sodišče, razbere, za katera dejanja in opustitve kazensko odgovarja.[53] Poleg tega v skladu z ustaljeno sodno prakso velja, da načela določnosti zakona, ki se uporablja, ni mogoče razlagati tako, da prepoveduje postopno razjasnjevanje pravil glede kazenske odgovornosti s sodno razlago posameznih primerov, če je rezultat ob storitvi kršitve razumno predvidljiv, zlasti ob upoštevanju tega, kako se je v tem času zadevna zakonska določba razlagala v sodni praksi.[54]

41. Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je bila G. ST. T. obdolžena zgolj hudega kaznivega dejanja iz člena 172b(2) NK. Kot pa poudarja predložitveno sodišče, je obstoj „znatnih škodljivih posledic“ eden od zakonskih znakov zadevnega kaznivega dejanja, na podlagi katerega je mogoče to kaznivo dejanje razlikovati od prekrška iz člena 127(1) ZMGO.

42. Iz predložitvene odločbe je prav tako razvidno, da je Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče, Bolgarija) v sodbi, ki jo je leta 2013[55] izreklo v zvezi z razlago zadevne zakonodaje, izoblikovalo algoritem za izračun škode, nastale zaradi kaznivega dejanja iz člena 172b – pri čemer predložitveno sodišče v okviru prvih dveh vprašanj za predhodno odločanje dvomi v združljivost navedenega člena z Direktivo 2004/48 – da bi tako med drugim zagotovilo smernico, ki bi jo bilo mogoče v praksi uporabiti za ustrezno opredelitev kaznivega dejanja iz člena 172b NK in za razmejitev tega kaznivega dejanja od prekrškov.

43. Ker iz sodne prakse, navedene v točki 42 teh sklepnih predlogov, izhaja, prvič, da postopno razjasnjevanje pravil glede kazenske odgovornosti s sodno razlago samo po sebi ni nezdružljivo z načelom zakonitosti v kazenskem pravu, in drugič, da zgolj okoliščina, da je natančna razmejitev med prekrškom in kaznivim dejanjem, kot je morebitna kumulacija predpisanih

[51] Glej sodbo z dne 11. junija 2020, JI (C-634/18, EU:C:2020:455, točka 48 in navedena sodna praksa).

[52] Glej sodbo z dne 5. maja 2022, BV (C-570/20, EU:C:2022:348, točka 37).

[53] Glej sodbo z dne 5. maja 2022, BV (C-570/20, EU:C:2022:348, točka 38 in navedena sodna praksa).

[54] Glej sodbo z dne 5. maja 2022, BV (C-570/20, EU:C:2022:348, točka 41).

[55] Glej sodbo z dne 31. maja 2013 v zadevi 1/2013.

sankcij, odvisna od razlage splošnega pojma, ki zahteva znaten obseg presoje nacionalnih sodišč, sama po sebi ne more omajati jasnosti in natančnosti nacionalne zakonodaje,[56] mora predložitveno sodišče presoditi, ali kljub navedeni sodbi, v kateri je Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče) podalo razlago zadevne zakonodaje, še vedno obstaja taka nejasnost glede zakonskih znakov prekrška iz člena 127 ZMGO in zakonskih znakov kaznivega dejanja iz člena 172b NK, ki lahko povzroči nepredvidljivost kazenske odgovornosti, ki izhaja iz zadevnega člena.

44. Menim torej, da je treba na tretje vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti tako, da če zakonodaja države članice določa, da se kršitve registrirane znamke sankcionirajo z uvedbo upravnih in kazenskih sankcij, potem člen 49(1) Listine zahteva, da so meje kazenske odgovornosti jasno določene. To načelo ne nasprotuje temu, da se natančen obseg zakonskih znakov kaznivega dejanja kršitve znamke, na podlagi katerih je mogoče to kaznivo dejanje razlikovati od prekrška, podrobneje pojasni s sodno razlago, če lahko posamezniki iz te razlage z gotovostjo razberejo, za katera dejanja in opustitve kazensko odgovarjajo.

C. Četrto vprašanje za predhodno odločanje

45. Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali sta kazni iz člena 172b(2) NK, in sicer kazen zapora od pet do osem let in denarna kazen v višini od 5000 BGN do 8000 BGN, v skladu z načelom sorazmernosti iz člena 49(3) Listine. Po mnenju tega sodišča je kazen zapora, zlasti glede spodnje meje razpona te kazni, „izjemno visoka“, tudi ob upoštevanju dejstva, da je kaznivo dejanje podano že na podlagi ponujanja zadevnih izdelkov v prodajo. Predložitveno sodišče poleg tega pojasnjuje, da so glede na izjemno višino predpisane kazni možnosti za znižanje ali za odlog izvršitve te kazni zelo omejene. Nazadnje, predložitveno sodišče poudarja, da tako kumulacija zaporne kazni in visoke globe kot tudi naložitev dodatnega ukrepa, na podlagi katerega se blago, ki je predmet kršitve, zapleni in uniči, prispevata k še večji strogosti skupne naložene sankcije.

46. Najprej naj opozorim, da v skladu z ustaljeno sodno prakso velja, da države članice, kadar na področju sankcij, ki se uporabljajo, ni harmonizacije na ravni Unije, ostajajo pristojne za izbiro sankcij, ki se jim zdijo ustrezne. Vendar morajo to pristojnost, kot sem že navedel, izvajati v skladu s pravom Unije in z njegovimi temeljnimi načeli, torej tudi v skladu z načelom sorazmernosti.[57] V členu 61 Sporazuma TRIPS je določena le obveznost, ki velja za članice STO in v skladu s katero morajo te predvideti kazenske sankcije za sankcioniranje določenih kršitev pravic intelektualne lastnine, pri čemer je v zvezi s tem zgolj navedeno, da morebitni ukrepi vključujejo „zaporno kazen in/ali denarne kazni, ki so dovolj visoke, da pomenijo odvračanje od takih dejanj, sorazmerno višini kazni za ustrezna kazniva dejanja“. Poleg tega ta vidik, kot sem že poudaril, ni bil predmet harmonizacije na ravni Unije. Iz navedenega izhaja, da imajo države članice v zvezi s tem vidikom široko polje proste presoje, predvsem glede višine sankcij, ki jih lahko uporabijo, kar jim zlasti omogoča, da na nacionalni ravni ocenijo težo kršitve in temu primerno prilagodijo višino kazni.

47. Dalje, opozarjam, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da načelo sorazmernosti kazni, ki je določeno v členu 49(3) Listine, zahteva, da mora strogost naloženih sankcij ustrezati teži kršitev, ki se s temi sankcijami sankcionirajo, zlasti tako, da se zagotovi resničen odvračalni učinek, vendar se ne sme presegati to, kar je potrebno za dosego ciljev, ki jim legitimno sledi zadevna

[56] Glej v tem smislu sodbo z dne 20. marca 2018, Garlsson Real Estate in drugi (C-537/16, EU:C:2018:193, točki 52 in 53).

[57] Glej sodbo z dne 11. februarja 2021, K. M. (Sankcije, naložene kapitanu plovila) (C-77/20, EU:C:2021:112, točka 36).

ureditev.[58] Sodišče je prav tako pojasnilo, da načelo sorazmernosti zahteva, da je treba pri opredelitvi sankcije upoštevati posamezne okoliščine zadeve.[59] Nacionalno sodišče, ki je edino pristojno za presojo dejanskega stanja in razlago nacionalne zakonodaje, bo moralo na koncu ugotoviti, ali so te zahteve v zadevi, o kateri odloča, izpolnjene.

48. V obravnavani zadevi je iz predložitvene odločbe predvsem v zvezi z naravo in težo kaznivega dejanja razvidno, da je člen 172b NK med drugim namenjen sankcioniranju namernega ponarejanja znamk, to je ravnanja, ki ima določeno težo, v zvezi s katero je v členu 61 Sporazuma TRIPS določeno, da jo je treba sankcionirati s kazenskimi sankcijami in na način, ki zagotavlja dovolj visok odvračilni učinek. Pojav ponarejanja, ki ima že dolgo mednarodne razsežnosti, namreč nenehno narašča ter predstavlja resno grožnjo podjetjem in nacionalnim gospodarstvom, poleg pomembnih družbenih posledic pa povzroča tudi težave na področju varstva potrošnikov, zlasti če sta ogrožena javno zdravje in varnost. Poleg tega se zdi, da je ta pojav vedno bolj povezan z organiziranim kriminalom.[60]

49. Glede, prvič, kazni zapora, ki je določena v členu 172b(2) NK, je treba navesti, da je višina te kazni določena zelo visoko, zlasti ob upoštevanju najnižje spodnje meje, ki je določena na pet let,[61] zaradi česar je mogoče utemeljeno podvomiti v njeno sorazmernost, zlasti če se ta kazen naloži za ravnanje, kakršno je to, ki ga je v postopku v glavni stvari predstavilo predložitveno sodišče. Kljub temu je treba upoštevati, da se člen 172b(2) NK uporablja, če so podane posebne obteževalne okoliščine, za katere se zdi, da so na eni strani povezane s ponovitvijo ali nadaljevanjem kaznivega dejanja, na drugi strani pa z obsegom povzročene škode. Člen 172b(1) NK za enostavna kazniva dejanja dejansko predvideva nižjo spodnjo mejo kazni, ki je določena na tri leta. Kot pa je pravilno poudarila Komisija, je možnost prilagajanja sankcije glede na težo kršitve eden od elementov, ki ga je treba upoštevati pri presoji sorazmernosti kazenske zakonodaje.[62]

50. Čeprav je v obravnavani zadevi, kot je bilo že navedeno, iz predložitvene odločbe razvidno, da je državno tožilstvo štelo, da ravnanje, ki je predmet postopka v glavni stvari in je zajemalo ponujanje oblačil, na katerih so bili prikazani znaki, podobni registriranim znamkam, v prodajo, pomeni kaznivo dejanje iz člena 172b(2) NK, pri čemer je upoštevalo obseg nastale škode, pa Sodišče niti v abstraktnem smislu niti v zvezi s konkretno zadevo nima na voljo dovolj elementov, zlasti v zvezi z natančnim obsegom pojma „znatne škodljive posledice“ v smislu člena 172b(2) NK, da bi predložitvenemu sodišču poleg že navedenih zagotovilo še dodatne elemente za presojo. Vsekakor mora predložitveno sodišče glede na vse okoliščine obravnavane zadeve, ki jih je mogoče upoštevati v skladu z nacionalnim pravom, opraviti konkretno presojo sorazmernosti kazni zapora, ki jo je mogoče izreči za ravnanje, ki je opredeljeno kot kaznivo, in posledic, ki izhajajo iz takega ravnanja, ter višino te kazni po potrebi prilagoditi posebnim okoliščinam obravnavane zadeve, pri čemer pa mora spoštovati meje diskrecijske pravice, ki jo ima, vključno z morebitno pristojnostjo za prekvalifikacijo dejanj, ki se očitajo G. ST. T., iz kaznivega dejanja iz člena 172b(2) NK v kaznivo dejanje iz odstavka 1 navedenega člena.

[58] Glej v tem smislu sodbo z dne 14. oktobra 2021, Landespolizeidirektion Steiermark (Igralni avtomati) (C-231/20, EU:C:2021:845, točka 45).

[59] Glej sodbo z dne 4. oktobra 2018, Link Logistik N (C-384/17, EU:C:2018:810, točka 45).

[60] Komisija je v spremenjenem predlogu direktive prav na podlagi teh elementov poudarila, da je boj proti ponarejanju in piratstvu cilj, ki je temeljnega pomena za Unijo.

[61] Za primerjavo, v spremenjenem predlogu direktive je bila za isto kaznivo dejanje predvidena uporaba najvišje kazni najmanj štirih let zapora, če je bilo storjeno v okviru hudodelske združbe ali če je pomenilo tveganje za zdravje ali varnost ljudi.

[62] Glej sodbi z dne 11. februarja 2021, K. M. (Sankcije, naložene kapitanu plovila) (C-77/20, EU:C:2021:112, točka 51), in z dne 16. julija 2015, Chmielewski (C-255/14, EU:C:2015:475, točka 26).

51. Glede, drugič, kumulacije sankcij, in sicer globe in kazni zapora, ki ju je mogoče izreči na podlagi člena 172b(2) NK, poudarjam, da je Sodišče že imelo priložnost pojasniti, da morajo kumulacijo sankcij kazenske narave spremljati pravila, s katerimi se zagotavlja, da strogost vseh naloženih sankcij ustreza teži zadevnega kaznivega dejanja, in da taka zahteva ne izvira le iz načela sorazmernosti kazni iz člena 49(3), ampak tudi iz člena 52(1) Listine.[63] Sodišče je tudi pojasnilo, da se ta zahteva brez izjeme uporablja za vse sankcije, ki so naložene kumulativno, in torej tako za kumulacijo istovrstnih sankcij kot tudi za kumulacijo sankcij različne vrste, kot so denarne sankcije in kazni zapora.[64]

52. V obravnavani zadevi mora torej predložitveno sodišče za to, da bi lahko presodilo o sorazmernosti konkretne uporabe zadevne zakonodaje v postopku v glavni stvari, preveriti, ali obstajajo pravila, s katerimi je mogoče zagotoviti, da strogost vseh predpisanih kazni, vključno z zaplembo in uničenjem blaga, ki je predmet zadevne kršitve, ustreza temu, kar je nujno potrebno glede na težo storjenega kaznivega dejanja, in ali je mogoče ta pravila uporabiti v kazenskem postopku zoper G. ST. T.

53. Glede na navedeno menim, da je treba na četrto vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da je treba člen 49(3) Listine razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, v kateri so zaradi boja proti kršitvam registriranih znamk določene kazenske sankcije, ki zajemajo tako kazni zapora kot tudi denarne kazni, katerih strogost ni sorazmerna s težo storjenih kršitev. Predložitveno sodišče mora v konkretni zadevi opraviti presojo sorazmernosti, pri čemer mora upoštevati zlasti možnost prilagajanja teh sankcij glede na težo kršitve, ki jo zagotavlja zadevna zakonodaja, in vse okoliščine, ki jih je v skladu z nacionalnim pravom mogoče upoštevati, da bi pretehtalo, prvič, težo zadevnega kaznivega dejanja, in drugič, breme, ki se zaradi kumulacije teh sankcij dejansko naloži zadevni osebi.

IV. Predlog

54. Glede na vse navedeno Sodišču predlagam, naj na tretje in četrto vprašanje za predhodno odločanje, ki ju je postavilo Rayonen sad Nesebar (okrajno sodišče v Nesebarju, Bolgarija), odgovori:

Člen 49(1) Listine je treba razlagati tako, da če zakonodaja države članice določa, da se kršitve registrirane znamke sankcionirajo z uvedbo upravnih in kazenskih sankcij, potem načelo zakonitosti v kazenskem pravu iz navedenega člena zahteva, da so meje kazenske odgovornosti jasno določene. To načelo ne nasprotuje temu, da se natančen obseg zakonskih znakov kaznivega dejanja kršitve znamke, na podlagi katerih je mogoče to kaznivo dejanje razlikovati od prekrška, podrobneje pojasni s sodno razlago, če lahko posamezniki iz te razlage z gotovostjo razberejo, za katera dejanja in opustitve kazensko odgovarjajo.

Člen 49(3) Listine je treba razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, v kateri so zaradi boja proti kršitvam registriranih znamk določene kazenske sankcije, ki zajemajo tako kazni zapora kot tudi denarne kazni, če se izkaže, da strogost teh sankcij, ki se naložijo bodisi posamično bodisi kumulativno, ni sorazmerna s težo storjenih kršitev. Predložitveno sodišče mora v konkretni zadevi opraviti presojo sorazmernosti, pri čemer mora upoštevati zlasti možnost prilagajanja teh sankcij glede na težo kršitve, ki jo zagotavlja zadevna zakonodaja, in vse

[63] Glej v tem smislu sodbo z dne 20. marca 2018, Procura della Repubblica (C-524/15, EU:C:2018:197, točka 55).

[64] Glej sodbo z dne 5. maja 2022, BV (C-570/20, EU:C:2022:348, točka 50).

okoliščine, ki jih je v skladu z nacionalnim pravom mogoče upoštevati, da bi pretehtalo, prvič, težo zadevnega kaznivega dejanja, in drugič, breme, ki se zaradi kumulacije teh sankcij dejansko naloži zadevni osebi.